

המחלקה האונקולוגית דף הדרכה בנושא: הטיפול בבחילות והקאות (מבוסס על מידע מהאגודה למלחמה בסרטן)

מדינת ישראל
משרד הבריאות
המרכז הרפואי המשובל ע"ש חיים שיבא
מסונף לבית הספר לרפואה ע"ש סאקלר
באוניברסיטת תל-אביב
תל-השומר 52621, ישראל

מהן בחילות והקאות?

- בחילה הינה תחושה לא נעימה בגרון ובקיבה שעלולה להסתיים בהקאה.
- הקאה הינה פליטת תוכן הקיבה החוצה, המלווה בהתכווצויות שרירי הקיבה. מטופלים רבים מתארים תחושת צורך ומאמץ להקיא אך ללא פליטת תוכן קיבה.

מהן הסיבות לבחילות והקאות?

טיפול כימי, טיפול קרינתי, הגידול עצמו, זיהומים ובעיות אחרות.

מהם הגורמים המשפיעים על בחילות והקאות?

בחילות והקאות בקרב חולים המקבלים טיפול כימי מושפעות מ:

גורמים הקשורים לטיפול הכימי:

סוג הטיפול הכימי - תרופות כימיות מסוימות הן בעלות סיכון גבוה יותר לגרימת בחילות והקאות
מינון התרופה הכימית - מינון גבוה יגביר את הסיכון להופעת בחילות והקאות.
תכיפות הטיפול - ככל שהטיפול הכימי ניתן לעיתים קרובות יותר, לחולה יהיה פחות זמן להתאושש מתופעות הטיפול הקודם.

תגובה אישית לטיפול:

הסיכוי לפתח בחילות והקאות לאחר טיפול כימי גבוה יותר בקרב מטופלים צעירים, נשים, וחולים שקיבלו טיפול כימי בעבר, אך סבלו מבחילות והקאות למרות הטיפול המניעת.

סיווג הטיפול הכימותרפי:

התרופות הכימיות נחלקות ל-4 קבוצות, על פי הסיכון שלהן לגרום לבחילות והקאות.
סיכון גבוה - תרופות כימיות בעלות סיכון לגרום לבחילות והקאות ביותר מ-90% מהחולים.
סיכון בינוני - תרופות כימיות בעלות סיכון לגרום לבחילות והקאות ב-30-90% מהחולים.
סיכון נמוך - תרופות כימיות בעלות סיכון לגרום לבחילות והקאות ב-10-30% מהחולים.
סיכון נמוך מאד - תרופות כימיות בעלות סיכון לגרום לבחילות והקאות בפחות מ-10% מהחולים

מאפייני הבחילות וההקאות:

בחילות והקאות יכולות להיות חריפות, מאוחרות, מותנות או מתפרצות.
בחילות והקאות חריפות: מתחילות בדרך כלל מספר שעות לאחר הטיפול הכימי ונמשכות עד כ-24 שעות לאחר מכן.

בחילות והקאות מאוחרות: מתפתחות אחרי 24 שעות ממתן הטיפול הכימי ויכולות להימשך 6-7 ימים.
בחילות והקאות מותנות: שכיחות ביותר, ומתרחשות לפני מתן טיפול כימי, בדרך כלל, לקראת הטיפול הבא. לרוב, הן תלויות בהתנסות שלילית בטיפול קודם.

בחילות והקאות מתפרצות : נגרמות למרות הטיפול המונע ומצריכות התייחסות מותאמת.

כיצד מטפלים בבחילות והקאות?

מגוון התרופות הרחב הקיים כיום למניעה וטיפול בבחילות והקאות מאפשר לצוות לבחור עבורך את הטיפול המתאים לך ביותר. לרוב, תרופה בודדת נגד בחילות והקאות אינה יעילה דייה, וקיים צורך בשילוב של מספר תרופות נוגדות בחילות והקאות על מנת להביא לתוצאות טובות יותר.

לפניך רשימת תרופות הנמצאות בשימוש למניעה וטיפול בבחילות והקאות הנלוות לטיפול כימי :

• תרופות ממשפחת הסטרונידים :
קיטריל (Kytril - Granisetron) ; זופרן (Zofran - Ondansetron)

סטרון מדור חדש : פאלוקסי ניתנת במנה-חד פעמית דרך הוריד לפני הטיפול הכימי ויעילה עד 5 ימים לאחריו. התרופה ניתנת בשילוב עם דקסמתזון - יעילה במניעת בחילה והקאה חריפות ומאוחרות:
* פאלוקסי (Paloxi - Palonosetron)

• תרופה בעלת מנגנון פעולה חדש, הניתנת דרך הפה לפני הטיפול הכימי וביומיים לאחריו. התרופה ניתנת בשילוב עם תרופות נוספות (סטרון ודקסמתזון) ויעילה במצבים של בחילה והקאה חריפות ומאוחרות:
אמנד (Emend - Aprepitant).

• **פראמין (Pramin- Metoclopramide).**

• תרופה ממשפחת הסטרואידים הניתנת דרך הפה או דרך הוריד. התרופה ניתנת כתרופה יחידה או בשילוב עם תרופות נוספות:
דקסמתזון (Dexamethasone).

• תרופה ממשפחת הבנוזדיאזפינים המפחיתה חרדה ומרגיעה, ובנוסף יעילה גם במניעה והקלה על בחילה והקאה. התרופה ניתנת דרך הפה ולעיתים ניתנת בשילוב עם תרופות אחרות:
לוריבן (Lorivan lorazepam).

לתרופות שונות תופעות לוואי שונות. תופעות הלוואי תלויות בסוג התרופה ובמינון שלה. תופעות הלוואי, שעלולות להתרחש הן : עצירות, כאבי ראש, תחושת צרבת, רצון לישון ועוד.

דווח לצוות כאשר תרופות נוגדות בחילות והקאות אינן יעילות מספיק.

הדרך העיקרית לטיפול בבחילות והקאות הינה באמצעות תרופות המיועדות למטרה זו. יחד עם זאת, קיימות גישות טיפוליות שאינן תרופתיות העשויות לסייע, בייחוד בתופעת הבחילות וההקאות המותנות וניתן להשתמש בהן בשילוב עם הטיפול התרופתי, או בנפרד מהן. גישות אלו משלבות בין גוף לנפש, ולרוב מופעלות על ידי מטפלים שהתמחו בכך.

גישות טיפוליות אלה :

- מנסות להגביר את מידת השקט הנפשי (מצבי אי שקט נפשי מעלים את הסיכון לסבול מבחילה והקאה).
- מאפשרות הסחת תשומת הלב מהטיפול.
- מגבירות תחושת שליטה ומפחיתות תחושת חוסר אונים.

גישות אלה אינן מלוות בדרך כלל בתופעות לוואי האופייניות לטיפולים תרופתיים ורוב החולים יכולים להיעזר בהן ללא מאמץ רב. עם זאת, רצוי להיוועץ בצוות המטפל לפני תחילת הטיפול בשיטות אלו.

צוות המחלקה מאחל לך הצלחה והחלמה מהירה!

נשמח לעמוד לרשותך בכל עת